

Vloga vsebin varovanja okolja pri prenovi programov biotehniških področij Konzorcija biotehniških šol

The role of environmental protection in the restructuring of biotechnical study programs of the Consortium of biotechnical schools.

Članek govori o prenovi programov poklicnega, srednješolskega in višješolskega izobraževanja na biotehniških področjih Konzorcija biotehniških šol. Prenova je potekala na področju kmetijstva, gozdarstva, hortikulture in živilstva. Pomemben delež v prenovi programov je umestitev vsebin varovanja narave in varovanja okolja v skupne module na biotehniškem področju. Skupni moduli, poimenovani trajnostni razvoj, so na vseh naštetih ravneh izobraževanja.

The paper talks about the renovation of study programs for trade school, middle school and high school education for biotechnical subjects of the Consortium of biotechnical schools. The renovation took place in the fields of agriculture, forestry, horticulture and food industry. An important part of the renovation is the inclusion of environmental subjects into joint modules in the biotechnical field. The joint modules, entitled sustainable development, are present at all levels of education.

Kmetijske, vrtnarske, živilske, gozdarske in veterinarske šole so se v letu 2004 povezale v združenje Konzorcij biotehniških šol. V Konzorcij so povezane naslednje šole: Kmetijska šola Grm Novo mesto, Biotehniški izobraževalni center Ljubljana, Srednja biotehniška šola Kranj, Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna, Biotehniška šola Maribor, Srednja kmetijska šola Rakičan, Šolski center Nova Gorica - Srednja poklicna in tehniška kmetijsko živilska šola Nova Gorica, Šolski center Ptuj - poklicna in tehniška kmetijska šola, Šolski center Šentjur, Vrtnarska šola Celje in Živilska šola Maribor. Namen združenja je dolgoročno sodelovanje na izobraževalnem, strokovnem in razvojnem področju. Šole so v šolskem letu 2004/05 prijavile projekt »Biotehniška področja, najbolj učeča se okolja«, ki ga je sofinanciral Evropski socialni sklad in Ministrstvo za šolstvo in šport.

Evropski
Socialni
Sklad

Ključne besede:

prenova programov, varovanje narave, varovanje okolja, trajnostni razvoj

Keywords:

renovation of study programs, protection of nature, environmental protection, sustainable development

Ta projekt obsega pet podprojektov, in sicer:

1. strategija kmetijskega in živilskega izobraževanja,
2. posodabljanje in razvoj novih programov izobraževanja,
3. širitev sistema zagotavljanja kakovosti v šolah,
4. zmanjševanje osipa udeležencev izobraževanja,
5. vzpostavitev Medpodjetniških izobraževalnih centrov.

Zasnova za celotno delo je bila postavljena s "Strategijo razvoja izobraževanja in usposabljanja", ki je bila zapisana že v šolskem letu 2004/2005. V njej je poleg splošnih informacij podano poslanstvo izobraževanja in usposabljanja, vizija, strateški cilji, osnovna načela za načrtovanje, oblikovanje in izvajanje izobraževanja ter usposabljanja.

Strateški cilji strategije so: izdelati nove programe izobraževanja in usposabljanja za biotehniška področja, zagotoviti ustrezne materialne pogoje za uspešno in kakovostno pedagoško ter strokovno delo, oblikovati in razviti regijske učno-razvojne centre, vzpostaviti sistemsko partnerstvo z zbornicami, zavodi, inštituti, podjetji, društvi ..., zagotoviti stalno kakovostno izobraževanje in usposabljanje učiteljev, usposabljanje za praktična znanja, povečati izobrazbeno strukturo in raven izobrazbe prebivalstva na biotehniških področjih, promovirati poklice, programe in šole na biotehniškem področju, uveljaviti in utrditi mrežo biotehniških šol ter zagotoviti stalno kakovostno izobraževanje in usposabljanje za varovanje okolja in varovanje narave na biotehniških področjih.

Sodelujoči v posameznih podprojekti so zelo poudarili pomembnost širitve sistema zagotavljanja kakovosti dela v šolah, zmanjševanje osipa in za-

snovo ustrezne infrastrukture, ki naj bi se oblikovala v regijskih učno-razvojnih centrih - Medpodjetniških izobraževalnih centrih.

V največjem deležu pa smo se pri projektu ukvarjali z izdelavo in oblikovanjem novih programov izobraževanja in usposabljanja, ki naj bi diplomantom omogočali pridobiti poklicne kvalifikacije in kompetence, primerljive v enotnem evropskem prostoru izobraževanja in dela.

Cilji in kompetence novih programov ustrezajo izzivom v razvoju podeželja, živilstva, gozdarstva, veterine in hortikulture ter temeljijo na ohranjanju narave in varovanju okolja.

Prenovljeni so bili triletni poklicni programi, štiriletni tehnični programi in višješolski programi s področja kmetijstva, gozdarstva, hortikulture ter živilstva.

Izobraževalni programi so modularno sestavljeni in bodo omogočali pridobitev več poklicnih kvalifikacij in tako večjo zaposljivost.

Novost prenove se kaže tudi v postavitvi **skupnih modulov na biotehniškem področju**, ki združujejo različne sklope znanj in so skupni vsem programom: kmetijstvu, gozdarstvu, hortikulturi in živilstvu.

Skupni moduli so oblikovani s poslovnoekonomskega področja, področja varovanja narave, varovanja okolja oziroma trajnostnega razvoja ... Pri višješolskih programih pa se uvrščajo poleg naštetih področij med skupne module tudi strokovna terminologija v tujem jeziku, strokovna informatika s statističnimi metodami vrednotenja in diplomski praktikum.

Poznavanje vsebin varovanja narave in varovanja okolja na biotehniških področjih predstavlja temelj trajnostnemu razvoju podeželja in urbanih okolij. Potrebo po novih znanjih iz omenjenih področij narekujejo sodobni trendi razvoja družbe, uvedba novih tehnologij in standardi ter zakonodaja EU. Tudi mednarodna primerjava izobraževanja na biotehniških področjih je pokazala, kako pomembna so nova znanja iz vsebin varovanja narave, naravnih vrednot in varovanja okolja v povezavi z biotehniškim področjem. Omenjena znanja so predpogoj trajnostnemu razvoju podeželja in urbanih okolij.

Med skupne module na biotehniškem področju se uvršča modul trajnostni razvoj. Ta modul je postavljen med skupne module v triletnih, štiriletnih in višješolskih programih pi vseh področjih.

Modul trajnostni razvoj za poklicno stopnjo vsebuje zelo pomembne usmerjevalne cilje: spoštovanje pravic in potreb sedanje in prihodnjih generacij, varovanje delovnega okolja, upoštevanje temeljnih načel ekologije pri delu, opredeljevanje značilnosti naravnih in umetnih ekosistemov, varovanje in ohranjanje naravnih ekosistemov ter ohranjanje kulturne krajine, naravnih vrednot in kulturne dediščine pri delu. Modul obsega tri sklope: ekologijo na biotehniškem področju, varstvo okolja in ohranjanje narave ter razvoj dopolnilnih dejavnosti.

Pri modulu trajnostni razvoj za štiriletno programe

pa dijak zadosti naslednjim usmerjevalnim ciljem in bo zmožen: varovati in ohranjati naravne ekosisteme, zavedati se sonaravnega in trajnostnega razvoja, upoštevati temeljna načela ekologije pri svojem delu, varovati naravne vrednote in jih predstavljati obiskovalcem, zavedati se pomena sonaravnega in trajnostnega gospodarjenja z ekosistemi, predstaviti prednosti in možnosti uporabe alternativnih virov energije. Modul sestavlja pet sklopov: ekologija na biotehniškem področju, varovanje naravnih vrednot, okolja in kulturne dediščine, ravnanje z odpadki, odpadnimi vodami in nevarnimi snovmi, alternativni viri energije in surovin ter naravna in kulturna krajina.

Modul v programih višješolskega izobraževanja je poimenovan Trajnostni razvoj z izbranimi poglavji biologije. Vsebuje torej sklop izbranih poglavij biologije z ekologijo, kjer so obravnavane značilnosti in zakonitosti življenja, kroženje snovi in energije v naravi, delovanje ekosistemov in odnosi med organizmi, osnove genetike ... Drugi sklop govori o biotski raznovrstnosti in ohranjanju narave, kje je poudarek na poznavanju genske, vrstne in ekosistemske raznovrstnosti, poznavanju pomena biotske raznovrstnosti v Sloveniji, poznavanju seznamov zavarovanih in ogroženih vrst v Sloveniji in Evropi. Naslednji sklop obravnava in razloži pomen trajnostne rabe energije in surovin ter pojasnjuje načela sonaravnega gospodarjenja in načela trajnostnega razvoja. Zadnji sklop pa pojasnjuje pomen trajnostnega gospodarjenja s prostorom in se nanaša na vrste odpadkov, odpadne vode, zakonodajo s tega področja in pojasnjuje pomen ohranjanja naravnih vrednot, biotske raznovrstnosti in ekoloških procesov.

V zaključku želim poudariti pomen umestitve vsebin varovanja narave in varovanja okolja v izobraževalne programe biotehniških področij kot izhodiščno priložnost kvalitetnejšega izobraževanja, ki bo ponudilo ustrezno usposobljen in okoljsko ter naravovarstveno ozaveščen kader, ki bo uspešno sprejel izzive reševanja okoljskih problemov pri svojem delu in v vsakdanjem življenju.

Literatura in viri:

1. Konzorcij biotehniških šol (2006): Biotehniška področja najbolj učeča se okolja. Strategija razvoja izobraževanja in usposabljanja, ESF, januar 2006
2. Konzorcij biotehniških šol (2006): Biotehniška področja najbolj učeča se okolja. Predlogi skupnih temeljnih biotehniških modulov: Varovanje okolja z osnovami trajnostnega razvoja, za poklicno stopnjo-IV. raven, Trajnostni razvoj, za srednješolsko stopnjo - V. raven in Trajnostni razvoj z izbranimi poglavji biologije, za višješolsko stopnjo VI. raven izobraževanja.
3. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (2006), dopolnjen predlog, Nacionalni strateški načrt razvoja podeželja 2007-2013, junij 2006.